

Autoriteit Consument en Markt

Directie Energie / rol duurzaamheid in energietoezicht

Zaaknummer 13.0849.66

Postbus 16326

2500 BH Den Haag

Consultatie-ACM@acm.nl

Reactie ingediend door Duurzame Energie Koepel

Utrecht, 2 december 2013

Consultatiedocument ACM Duurzaamheid in energietoezicht

Antwoord 1 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u het eens bent met de door ACM gehanteerde reikwijdte van het begrip duurzaamheid in de context van haar sectorspecifieke toezicht op basis van de Elektriciteitswet en de Gaswet?

Pagina 3: ACM beperkt zich tot energiebesparing, klimaatneutrale elektriciteit en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening, omdat voor een bredere reikwijdte van het begrip duurzaamheid wettelijke basis zou ontbreken.

Echter, de ACM richt zich ook op onderwerpen die in de nabije toekomst tot haar taak zullen behoren (pagina 2).

- Duurzame Energie Koepel verwacht dat SDE+ en Postcoderoos (of andere vorm salderen/zelflevering) en opslag ook zullen vallen onder toezicht in het kader van het Energieakkoord en STROOM, zowel voor elektriciteit als voor warmte/koude.

Daarbij pleit de Duurzame Energie Koepel voor een scheiding in het gebruik van de woorden "duurzaam" en "hernieuwbaar".

De definitie discussie zal worden meegenomen in het wetgevingstraject STROOM. Naar verwachting zal het aantal accumulatiesystemen toenemen. Dit beïnvloedt de markt en de tarieven. De Duurzame Energie Koepel is van mening dat deze vorm van innovatie apart gereguleerd zou moeten worden, mede omdat ook de stimulering van hernieuwbare opwekking apart via de SDE+ en mogelijk ook andere stimuleringsprogramma's gericht op innovatie plaatsvindt. Besparing en opslag/verdeling/smart grids/balancering zijn wezenlijk andere taken in de regulering dan opwekking. Daarbij is het van belang dat ACM binnen afzienbare termijn over nieuwe regulering in gesprek gaat met de marktpartijen, zoals de Duurzame Energie Koepel, over deze ontwikkeling.

Antwoord 2 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u het wenselijk acht dat de wetgever voor het werk van ACM een specifieke taak formuleert op het gebied van duurzaamheidsaspecten van de energievoorziening? Indien u dit wenselijk acht, hoe zou die specifieke taak volgens u dan moeten worden vormgegeven?

"EZ... gekozen voor een geleidelijke overgang naar een *meer* duurzame energievoorziening."

Overgang naar een 100% in Nederland opgewekte hernieuwbare energievoorziening

“De overgang naar een *groenere* energievoorziening moet dan ook geleidelijk en met beleid verlopen”

De al goed ingeslagen weg naar een volledige hernieuwbare energievoorziening moet gefaciliteerd worden door middel van transparante wetgeving, met een lange termijn visie, die ruimte laat voor innovatie.

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat de energietransitie de komende jaren één van de focuspunten van de overheid, en de ACM, zou moeten zijn. De ACM zou in het kader van haar wettelijke bevoegdheid als mededingingsautoriteit tarieven en initiatieven moeten toetsen aan toekomstbestendigheid. Zijn de voorgelegde plannen en de daarvoor in rekening gebrachte kosten verantwoord en doelmatig in het kader van een verschuiving van een fossiele energievoorziening naar een hernieuwbare energievoorziening?

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat deze specifieke taak van het waarborgen van de duurzame belangen een wettelijke grondslag moet krijgen in de Elektriciteitswet. Daarbij zou bij het vaststellen van de Netcodes het uitgangspunt moeten zijn dat de verschillende decentrale hernieuwbare opwektechnieken een gelijke toegang tot de markt krijgen en de mogelijkheid krijgen om te groeien tot volwaardige partners op de energiemarkt. Omdat er van oudsher een ongelijk speelveld is voor hernieuwbare energie ten opzichte van fossiele energie, zal er een inhaalslag moeten plaatsvinden. Van belang hierbij kan zijn om de externe kosten van de vervuiling van fossiele energie mee te gaan rekenen in integrale kosten/baten analyses. Daarnaast dient meegewogen te worden dat de investering in hernieuwbare energie een ander economisch verloop binnen de projecten heeft dan de investering in fossiele energie, dus de rekenschema's per technologie dienen hierop aangepast te worden zodat gezien wordt wat de kosteneffectiviteit per technologie is. Een voorbeeld: conform de warmtewet wordt met 2 maten gemeten. De besparing op de koude wordt niet als “opbrengst” van koude/warmte opslag meegenomen. Daarnaast wordt over het hoofd gezien dat bij hernieuwbare energie er een hoge investering aan het begin is, met daarna relatief lage of geen invoedingskosten gedurende de looptijd. Daarom is de looptijd langer. Als je vergelijkt dan met grijs gas opwekking van warmte over bv 3 jaar vanwege “kosteneffectiviteit” dan doe je op termijn van b.v. 7 jaar de eindgebruiker tekort als je aangeeft dat gasgerelateerd goedkoper is. Korte termijn goedkoop wordt (middel-)langere termijn duurkoop zo.

Daarnaast bepleit de Duurzame Energie Koepel dat de eindgebruikers slechts 1 transitie hoeven te bekostigen en niet 2 transities door eerst een grootschalige transitie via grijs gas te laten lopen vanwege “vermeende” onmogelijkheid van de markt om sneller over te schakelen.

Antwoord 3 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de uitgangspunten van ACM voor haar energietoezicht met betrekking tot duurzaamheid onderschrijft?

Over STROOM schrijft de ACM onder 2.2.1. dat het “niet duidelijk is wat de toekomstige tekst zal worden” en dat daarom uitgegaan wordt van “de huidige E-wet en Gaswet met enkele verwijzingen naar het wetsvoorstel STROOM I”.

De Duurzame Energie Koepel sluit zich aan bij de stelling dat de inhoudelijke tekst nog niet bekend is en dat niet moet worden vooruitgelopen op toekomstige wetswijzigingen. Echter de richting van STROOM is wel duidelijk. Zoals in het document “STROOM en het Energieakkoord” beschreven staat is er een duidelijke samenhang tussen het wetgevingstraject STROOM en het Energieakkoord. Dit betekent dat de afspraken uit het Energieakkoord wel degelijk een plek kunnen krijgen in de uitwerking van de toezichthoudende taken op gebied van hernieuwbare energie en de energietransitie door ACM.

Wat betreft de Europese ontwikkelingen benoemt de ACM “kosten-batenanalyses en de vraag wie welke kosten draagt voor grensoverschrijdende investeringen in transportcapaciteit, mogelijke aanpassingen van het huidige marktmodel voor elektriciteit in het licht van het toenemende aandeel duurzaam energie en het versterken van vraagrespons”.

Hier is niet genoemd: de verschillende subsidie/stimuleringsregelingen per land (SDE+ in Nederland en feed in tarief in Duitsland bijvoorbeeld), de wetgeving die gemaakt/aangepast wordt op het gebied van de diverse technieken (in Nederland de Warmtewet en Omgevingswet bijvoorbeeld die raakvlakken hebben met bodemenergie, zonne-energie, windenergie, energie uit water en bio-energie).

Daarbij benoemt de ACM niet de bovenliggende klimaatafspraken die de prikkel vormen voor het herinrichten van de Europese energiemarkt en de mogelijkheid om de kosten van adaptatie aan klimaatveranderingen te beperken door te investeren in de energietransitie.

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat er niet met twee maten gemeten moet worden: netten en buizen ten faveure van transport van fossiele energie zijn doorgaans gesocialiseerd aangelegd, terwijl er bij netten/buizen ten faveure van hernieuwbare energie meer en meer naar de (vermeende) veroorzakers van de kosten gekeken wordt. Ook de discrepantie tussen kosten voor grote industrie en mkb en kleinverbruiker wordt door velen ervaren als ongelijke behandeling.

2.2.3 Tariefregulering van de netbeheerder

“Zo zal, zoals PWC in een rapport uit 2012 opmerkt, in de toekomst meer decentrale opwekking van elektriciteit plaatsvinden. De voorspelbaarheid van de productie zal daarmee afnemen. Dit zal niet voor alle netbeheerders in gelijke mate het geval zijn, wat kan leiden tot kostenverschillen. Voorts zullen meer consumenten tevens producent worden en gaan terugleveren aan het net. Dit vergt bijvoorbeeld investeringen in de netten. Deze ontwikkelingen spelen een rol bij de tariefregulering.”

Er zijn meerdere rapporten die de opkomst van decentrale hernieuwbare energie opwekking aan tonen. Dit blijkt ook uit de groei van decentrale initiatieven de afgelopen jaren.

Het is mogelijk dat de voorspelbaarheid van de productie af zal nemen ten opzichte van de productie fossiele energie, echter door in te zetten op de verschillende technieken wordt het bijvoorbeeld mogelijk dat warmte het wegvallen van de wind opvangt. In Nederland wordt de wind overigens uitermate goed voorspelt, waardoor marktpartijen op de biedladder en via IGCC ruimschoots op tijd op schommelingen te reageren en dat ook zeer goed doen. In Nederland hoeft TenneT daardoor amper dips of pieken noodgedwongen te corrigeren.

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat de kostenverschillen groter lijken dan dat ze in werkelijkheid zijn. Er is een verschil tussen de prijs van elektriciteit zoals gangbaar op de markt en de prijs van fossiel opgewekte elektriciteit, als men alle maatschappelijke kosten meerekent. Daarbij hebben de netbeheerders een actief faciliterende rol, dus mochten er eventueel kostenverschillen ontstaan, doordat de decentrale hernieuwbare opwek per regio verschillend wordt uitgevoerd, dan kunnen de netbeheerders ervoor kiezen om actiever de decentrale duurzame opwek te stimuleren.

De Duurzame Energie Koepel kan zich niet zonder voorbehoud vinden in de stelling dat teruglevering een netverzwaring vereist. De meer decentrale opwek, dat gedeeltelijk geschikt is voor eigen gebruik, zal steeds vaker dicht bij de bron gebruikt worden. Dit betekent dat er sprake is van een kort transport. Door opwek voor eigen gebruik wordt het bestaande net juist ontlast. De ontwikkelingen op het gebied van opslag, het doorkoelen in de bodem (DHPA Positioning Paper, Warmtepompen en economie, juli 2013) en smart grids zullen het net verder ontlasten. Met biomassa (eventueel bio- en meestook en/of vergisting) kan ook heel goed en snel op- en afgeregeld worden. Daarnaast kan dat ook met biogas WKK en windenergie (beiden met zo nodig financiële incentive op must run).

In Duitsland blijkt ook, zeker nu IGCC goed draait, dat de netten en balancering nu erg goed functioneren. Ook b.v. in Californie blijkt dat zo te zijn. Desgevraagd kunnen wij nadere documenten verschaffen op een later moment.

“De bevoegdheid tot het vaststellen van Methodebesluiten kent een ruime beoordelingsvrijheid. Dit betekent dat meerdere rechtmatige benaderingen, ook met betrekking tot duurzaamheid, mogelijk zijn.”

De Duurzame Energie Koepel wil benadrukken dat er wat haar betreft geen sprake is van een vrijblijvende benadering van duurzaamheid in het kader van de Methodebesluiten en dat er een grote noodzaak is om de energietransitie met volle vaart conform de afspraken in het regeerakkoord en het SER Energieakkoord door te zetten.

2.2.4 Beoordeling van de investeringen en/of investeringsplannen van de netbeheerder

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat er inderdaad sprake is van een rijksbeleid op het gebied van hernieuwbare energie opwekking. Het Energieakkoord vormt de rode draad voor de invulling en uitvoering van het Nederlandse energiebeleid. De nadruk ligt op wind en zon, maar ook biomassa, bodemenergie, energie uit water en warmte groeien in hun bijdrage aan de energievoorziening. De Duurzame Energie Koepel is er dan ook van overtuigd dat deze ontwikkelingen meegewogen moeten worden bij de noodzakelijkheids- en doelmatigheidsbeoordelingen van investeringen. Nieuwkomers op de markt, zowel technologisch als qua bedrijf of coöperatie, verdienen volgens de mededinging en volgens innovatie-logica een gelijke plek in of toegang tot de markt.

2.2.5 vaststellen tariefstructuren en voorwaarden

In aanvulling op datgeen de ACM stelt met betrekking tot de definitie van duurzame elektriciteit, pleit de Duurzame Energie Koepel dat gekozen wordt voor hernieuwbare opwekkingsmethoden die geen schadelijke resten achterlaten voor toekomstige generaties.

2.2.6 Leveranciers

De energietransitie en de Innovatie vragen om een coulante grondhouding van de ACM ten opzichte van eindgebruikers (in iedere vorm) die eigen plannen hebben voor hernieuwbare energieopwekking. Het toezicht van de ACM moet zich ook strekken over correcte en tijdige informatie zodat klanten hun eigen afwegingen kunnen maken. Van belang is om begrippen als leveringszekerheid niet te knellend te interpreteren of te misbruiken om feitelijk nieuwe bewegingen in de markt te belemmeren. Een begrip als “gebonden gebruiker” zou niet de ene keer ten gunste van een project en in een andere setting ten nadele van een project uitgelegd mogen worden vanwege keuzevrijheid van een klant... Echt hernieuwbare oplossingen dienen hierbij immer te prevaleren boven minder hernieuwbare oplossingen.

De etikettering van stroom en groen gas zal in de komende tijd veel verder gespecificeerd moeten worden, zowel naar mate van duurzaamheid en duurzaamheidscriteria als naar land van opwekking.

2.2.7 Experimenteerregeling

Ten aanzien van de experimenteerregeling verwijzen wij graag naar de zienswijze van de Duurzame Energie Koepel zoals ingediend bij de consultatie van het Ministerie van Economische Zaken afgelopen najaar op dit onderwerp. Hierin wordt o.a. gepleit om geen limiet te zetten op het aantal experimenten en om de succesvolle resultaten van de experimenten al vanaf 1 jaar na start te implementeren.

2.2.8 Communicatie en openbaarmaking

De Duurzame Energie Koepel ziet het inderdaad als taak van de ACM om over de volgende punten te communiceren: “voorlichting over groene stroom en de herkomst daarvan, voorlichting over regelgeving met betrekking tot salderen / zelfleveren van hernieuwbare electriciteit en groen gas /bioenergie en gegevens over de kwaliteit van de netten en aansluitingen op smart grids.” Daarbij zal er echter ook over de mate van duurzaamheid van het geïmporteerde groen gas/stroom gecommuniceerd moeten worden. De vraag zou gesteld moeten worden of de opwekking van de elektriciteit voldoet aan de Nederlandse normen. Zo nodig kan de ACM overleg voeren met de toezichthouder in het land van herkomst wie de verantwoordelijkheid aflegt voor de juistheid en

controleerbaarheid van deze informatie, b.v. in het kader van certificering zoals NTA 8080, ILUC en Carbon Depth afspraken in nationaal en/of EU verband.

Ook zou de ACM een Meldpunt voor vermoedelijke ongeregelheden (inter-)nationaal op kunnen zetten. Bij dit Meldpunt kunnen personen of organisaties vermoedens van ongelijk speelveld / onjuiste handhaving op het punt van ongelijke behandeling / duurzaamheid met betrekking tot de opwek van hernieuwbare energie melden.

2.3 Voorgenomen wetswijzigingen in het kader van STROOM

Certificering hernieuwbaar gas en warmte

De Duurzame Energie Koepel ziet een verder uitgewerkt definitie dan “groen gas, of hernieuwbaar gas, is gas opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Eenzelfde definitie geldt voor hernieuwbare warmte.” Deze definitie geeft namelijk nog niet aan welke bronnen als hernieuwbaar kunnen worden bestempeld.

De Duurzame Energie Koepel is geïnteresseerd in de GvO's voor hernieuwbaar gas en warmte. Van belang is om naast het land van herkomst ook toets en handhaving op de samenstelling van het materiaal en de duurzaamheidscriteria mee te nemen.

3. De rol van duurzaamheid in het energietoezicht van ACM

3.1 Algemene uitgangspunten

De Duurzame Energie Koepel vindt het erg positief dat de ACM voor zichzelf een rol ziet weggelegd in de transitie. Ook wij erkennen dat de vraag speelt wie welke kosten gaat betalen. Echter, de energietransitie is een zaak van (inter-) nationaal belang en dient dus niet ten koste van alleen de innovatieve voortrekkers in die transitie te gaan. Het is nu feitelijk andersom: de partijen die al verduurzaamd zijn in hun energietransitie betalen nog steeds mee aan de tragere transitie van de achterblijvers. Vooralsnog is daar draagvlak voor omdat de koplopers willen dat de transitie versneld, maar als de rollen omgekeerd worden en de koplopers nog meer moeten betalen in vergelijking tot wat de fossiele partijen tot heden gesocialiseerd vergoed kregen, kan het draagvlak weggebben.

Daarnaast zijn wij van mening dat ACM een hybride reguleringskader zou moeten invoegen tussen centrale en decentrale opwekking in, waarbij naar integrale gebiedsontwikkelingen over alle technologieën (inclusief smart grids en opslag) heen gekeken wordt. Het is niet langer het geval dat centrale en decentrale elektriciteit of gasstromen van elkaar los staande systemen zijn.

Voorts zou ACM het toezicht moeten/kunnen uitbreiden naar de biobased economy, transport en logistiek voor wat betreft duurzaamheid/brandstoffen en andere toepassingen van bv gas zoals voeding, nutriënten (feed stock), (kunst)mest/digestaat.

“Hoe gedetailleerder dit is uitgewerkt in wetgeving, des te beter kan ACM aansluiten bij de politiek gewenste invulling van duurzaamheid in de energiesector.”

Daarbij heeft de ACM een zelfstandige positie ten opzichte van bijvoorbeeld EZ en is het van belang dat zij op afstand toezicht houdt in het langere termijn belang van keuzevrijheid van de consumenten en de vrije markt waarbij de autonomie van de eindgebruiker qua keuze van opwekkingsmethodes van hernieuwbare energie door de Duurzame Energie Koepel als zeer waardevol wordt beschouwd.

Antwoord 4 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de visie van ACM met betrekking tot tariefregulering van de netbeheerder in relatie tot duurzaamheid onderschrijft?

Het lijkt ons raadzaam om in het kader van dit onderwerp afronding in de Tweede Kamer op het nog door Minister Kamp te formuleren positie af te wachten. Dit wordt in het eerste kwartaal 2014 verwacht in het kader van de contourenbrief STROOM. Over dit onderwerp loopt nauw overleg tussen de gesprekspartners van de borgingscommissie van het SER Energieakkoord en de ministeries van Economische Zaken en Financien.

Antwoord 5 Bent u van mening dat ACM op dit moment voldoende ruimte heeft en daar ook gebruik van maakt om duurzaamheidsaspecten mee te nemen bij de vaststelling van tariefstructuren en voorwaarden? Zo nee: welke wijzigingen in tariefstructuren en/of voorwaarden zijn volgens u wenselijk of mogelijk?

Zie ook hierboven s.v.p. De Duurzame Energie Koepel bepleit een hybride tarievenstelsel waarbij ook combinaties van hernieuwbare en fossiele (besparings-) opwekkingsmethodes over technologieën heen toegepast kunnen worden (dus Elektriciteit en koude/warmte en opslag /smart grid/smart cities) bekeken op integraal gebiedsniveau. Dus ook hybride tussen centraal en decentraal (balancering). De Duurzame Energie Koepel is bereid om hier met de ACM over in gesprek te gaan en mee te denken over een verdere invulling.

Antwoord 6 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de visie van ACM met betrekking tot toezicht op de rol en taken van de netbeheerder in relatie tot duurzaamheid onderschrijft?

De Duurzame Energie Koepel is van mening dat de innovatie die de transitie stimuleert niet wettelijk tegen gehouden moet kunnen worden.

Wij zijn niet per definitie tegenstander van een netbeheerder die duurzaamheidsinitiatieven wil ontwikkelen. Het is echter van belang dat de desbetreffende netbeheerders vooraf met alle stakeholders in gesprek gaat. Ook de minderheidsstandpunten zouden gehoord en gewogen moeten worden.

Het uitgangspunt zou moeten zijn dat het project de innovatieve ontwikkelingen niet belemmert en dat er scherp gemonitord en eventueel tijdig bijgestuurd wordt, dus kort op de bal.

Antwoord 7 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre en op welke wijze ACM volgens u een rol zou moeten spelen in de relatie tussen netbeheerder en marktpartijen, specifiek met betrekking tot de invulling van de wettelijke taken op het gebied van duurzaamheid door de netbeheerder?

Zoals aangegeven bij vraag 6 vindt de Duurzame Energie Koepel het vooral van belang dat de ACM zich bezig houdt met het niet belemmeren van innovatie en met volgen van de actuele financiële modellen van hernieuwbare energie en integrale kosten/baten analyses in een gelijk speelveld tussen fossiel en hernieuwbaar (ook historisch gezien). Duurzaamheidsinitiatieven moeten gemonitord en geëvalueerd worden. Het is een positieve ontwikkeling dat netbeheerders de transitie actief willen faciliteren. Deze initiatieven moeten echter een aanvulling zijn op / en/of in samenwerking gaan met de initiatieven die coöperaties opzetten. Het is ons inziens geenszins de bedoeling dat de initiatieven elkaar de markt uitdrukken of dat gevestigde partijen zich in de markt overheersend gedragen. Daarentegen is het ook een vrije markt en zullen alle partijen zich goed en vakkundig in die markt moeten bewijzen.

Antwoord 8 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de visie van ACM met betrekking tot het toezicht op investeringen en/of uitbreidingsplannen van de netbeheerder in relatie tot duurzaamheid onderschrijft?

“ACM is van mening dat de prikkels voor investeringen zodanig zouden moeten zijn dat de beoogde duurzaamheidsdoelen per saldo op de meest efficiënte wijze worden bereikt.

Volgens de Duurzame Energie Koepel is hier sprake van een interpretatievraagstuk. Ons inziens is het nog niet voldoende duidelijk op welke duurzaamheidsdoelen deze zin betrekking heeft. Eerst zal verder overlegd moeten worden over tussen doelstellingen op het gebied van CO₂, hernieuwbare opwekking en besparing bijvoorbeeld.

Daarbij is het van belang hoe de ACM bekijkt wat de “meest efficiënte wijze” is. Belangrijk is hierbij dat ze kijkt naar de langere termijn doelen van de projecten en van de Europese Unie. Het is niet wenselijk dat er afwegingen worden gemaakt ten gunste van projecten met een lockin-effect op fossiel voor lange tijd die een tussenoplossing in de energietransitie bieden. Ook refereren wij aan de paragraaf over zeer verschillende bekostiging en inverdienmodellen van hernieuwbare energie versus fossiel energie. Toezicht van ACM bekeken vanuit de fossiele projectinvesteringsbril achten wij

niet gewenst in de energietransitie omdat korte termijn goedkoop langere termijn duurkoop kan worden vanwege een dan benodigde dubbele energietransitie.

Antwoord 9 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de visie van ACM met betrekking tot het toezicht op leveranciers in relatie tot duurzaamheid onderschrijft?

Het is van belang dat de ACM zich doorlopend aanpast aan de veranderende situatie met de regulering. Een tijd van een methodebesluit zou mogelijk in deze transitietijd korter moeten worden, waarbij het wel gewenst is dat de netbeheerders royaal ruimte krijgen voor innovatie en de bekostiging van grote infrastructurele plannen ook langer van de voren bepaald kan worden.

Daarbij is het van belang dat er overeenstemming komt over de invulling van bepaalde termen en woorden. De ACM zou waakzaam moeten zijn voor oneigenlijk gebruik/inkleuring van "veiligheid en gezondheid en leveringszekerheid" als argumenten om innovatie / verduurzaming tegen te gaan. Er is nog een discussie gaande over de mate van duurzaamheid van groen gas. De rol van de ACM in deze is om oneerlijke concurrentie te voorkomen en de vast te stellen duurzaamheidscriteria te handhaven.

Uit het buitenland komende groen gas producten moeten voldoen aan Nederlandse / Europese criteria als ze ingevoerd worden in het Nederlandse net, waarbij wij een rol voor ACM zien voor toetsing op de grenspunten en voor het ontvankelijk zijn voor klachten uit de markt van mogelijke oneerlijke concurrentie hierop.

Antwoord 10 Kunt u gemotiveerd aangeven in hoeverre u de visie van ACM met betrekking tot het toezicht op (locale) experimenten met betrekking tot duurzaamheid onderschrijft?

De Duurzame Energie Koepel ondersteunt op hoofdlijnen het standpunt van de ACM. Zie ook de zienswijze van de Duurzame Energie Koepel op de consultatie Experimenteerruimte. (op vragen zenden wij deze graag nader toe).

Antwoord 11 Bieden de vijf door ACM beschreven thema's volgens u een volledig toezicht van de rol van duurzaamheid in het sectorspecifieke energietoezicht? Zo nee, kunt u zo concreet mogelijk (liefst geïllustreerd door een casus) beschrijven welke thema's u mist?

De ACM houdt alleen toezicht op de Nederlandse markt. Zij lijkt in dit consultatiedocument echter ook voornamelijk gericht te zijn op de ontwikkelingen op de Nederlandse markt. Er is echter sprake van een Europese transitie. Zo beïnvloeden de ontwikkelingen in Duitsland onze markt. We kunnen leren van de lessen van de omringende landen. De ACM zegt in dit document niets over het eventueel afwegen van andere financieringsstructuren, alhoewel het erop lijkt dat nu het Nederlandse subsidieschema ook internationaal bekeken wordt. Ook de interconnecties vormen een steeds grotere rol in de Europese energievoorziening. Pieken en dalen hoeven steeds minder landspecifiek opgevangen te worden. Dit betekent een verdere ontlasting van het net.

Graag lichten wij e.e.a. nader aan u toe c.q. denken wij mee met en namens de 750 duurzame energie bedrijven en organisaties en honderden exploitanten en coöperaties in onze achterban.

Met vriendelijke groet,

w.g.

*Monique J. van Eijkelenburg
Directeur Strategie
Duurzame Energie Koepel
gsm 0622850416
mjvaneijkelenburg@dekoepel.org
twitter: [mjvaneijkelenburg](#) en [DrzEnergieKoepl](#)*

Korte Elisabethstraat 6
3511 JG UTRECHT
www.dekoepel.org
alg. kantoonr. 0302340503, keuze-optie 2 s.v.p.

De Duurzame Energie Koepel is de Nederlandse overkoepelende samenwerkingsorganisatie voor duurzame energie (www.dekoepel.org). Windenergie (op zee, op land en miniwindturbines) (www.nwea.nl), bio-energie (www.platformbioenergie.nl), zonne-energie (zon pv en zon thermisch) (www.hollandsolar.nl), energie uit water (EWA) (www.energieuitwater.nl), ondergrondse koude warmte-opslag (<http://www.bodemenergie.nl/>) en Dutch Heat Pump Association (www.dhpa-online.nl) zijn vertegenwoordigd. Rechtstreeks aangesloten als deelnemer bij de DE Koepel zijn: ASNBank, ECN, E-Decentraal, Eneco, Essent, Grontmij, Raedthuys, KIC InnoEnergy Benelux/TNO Bouw/TU-Eindhoven en Windunie . De DE Koepel maakt zich sterk, namens 750 grote en kleinere bedrijven/organisaties en honderden exploitanten/cooperaties, in Nederland en Europa (o.a. via EREC en EREF), voor de Nederlandse duurzame energiesector en wil de toepassing ervan bevorderen. In SER Energieakkoordverband zet de Duurzame Energie Koepel zich in voor de opgewekte hernieuwbare energie. Hernieuwbare opwekking in Nederland voorkomt weglekken van kapitaal voor opwekking in het buitenland. Duurzame energie is klimaatneutraler; houdt onze energie betaalbaar, is veilig. Daarnaast beperkt het prijsvolatiliteit en waarborgt via slimme balancering, innovatie, smart grids de energievoorziening en leveringszekerheid in de toekomst. Duurzame energie schept extra werkgelegenheid in Nederland en groeit de komende decennia uit tot een omvangrijke wereldwijde economische sector. Zie ook groepen Duurzame Energie Koepel op www.Linkedin.com.